

Порядок приймання та закладки на зберігання насіння зразків генофонду у Національне сховище

1. Насіння зразків генофонду, що закладається у Національне сховище, має відповідати таким вимогам:

1.1 *Зразки мають бути паспортизовані* для включення у Національний каталог генетичних ресурсів рослин України. Після закладки на зберігання вони реєструються в інформаційній системі Національного сховища, що є складовою Інформаційної системи «Генофонд рослин». У разі, якщо зразок не включено до бази паспортних даних Національного генбанку рослин України, інформація по ньому надсилається до НЦГРРУ у відповідності до додатку 1

1.2 *Генетична автентичність, репрезентативність і цілісність*. Зразок, що зберігається у генбанку, має за генотиповим складом відповідати вихідній популяції, яку репрезентує даний зразок, і представляти всі її складові у характерному для неї співвідношенні. Зразок має відповідати інформації про нього, що міститься у базі паспортних даних.

1.3 *Високий рівень життєздатності*, не нижче встановленого для відповідної культури (додаток 2), за винятком генетичних ліній. Для досягнення цього необхідно здійснювати збір насіння якомога раніше після досягання, уникаючи потрапляння його під зволоження в результаті опадів, опадання на землю і внаслідок цього контактів з сапрофітними або патогенними грибами або бактеріями.

1.4 *Стиглість насіння*. Якщо зразок містить значну частку (>10%) незрілих насінин або плодів, слід вжити заходи до сприяння післязбиральному досягання. Звичайно це досягається зберіганням матеріалу у добре провітрюваних умовах, захищених від вологи.

1.5 *Насіння сільськогосподарських культур за посівними якістьми має відповідати Державному стандарту України ДСТУ 2240-93.*

2 Кількість насіння, що передається у Національне сховище

2.1 Кількість насіння одного зразка, що закладається на зберігання, має відповідати вказаній у додатку 2.

2.2 У разі, якщо на зберігання передається насіння одного зразка, воно надається у подвійній кількості проти вказаної у додатку 2. Друга частина насіння слугуватиме **КОНТРОЛЬНИМ ЗРАЗКОМ**, від якого періодично братимуться проби для контролю життєздатності у процесі зберігання.

2.3 У разі, коли на зберігання до Національного сховища передається насіння більшої кількості зразків генофонду, вони розподіляються на партії. Кожна партія складається із зразків однорідних за ботаніко-систематичною належністю, сортотипом, характеристиками насіння (крупність, виповненість, форма, колір тощо). Насіння кожної партії зразків має бути подібним за здатністю до тривалого зберігання, для неї визначається один **КОНТРОЛЬНИЙ ЗРАЗОК**, який репрезентує всю партію зразків. Від цього зразка передається подвійна норма насіння: перша - власне для зберігання, друга - для контролю стану та життєздатності насіння впродовж періоду зберігання у сховищі. Кількість зразків у партії та кількість контрольних зразків, що репрезентують дану партію, визначається фахівцем, але рекомендується не менше одного контрольного зразка на 50 однотипних зразків, що зберігаються.

3 Порядок передачі насіння

3.1 Фахівець, що передає насіння на зберігання, складає список зразків за формою, вказаною у додатку 3. Цей список надсилається для узгодження до Національного центру генетичних ресурсів рослин України (НЦГРРУ) за e-mail: ncpgru@gmail.com.

3.2 Після затвердження списку Керівником НЦГРРУ завідувач Національного сховища надсилає фахівцю повідомлення про готовність прийняти зразки для закладки у Національне сховище.

3.3 Упаковані зразки разом з супровідними документами - списком зразків (додаток 3) та протоколом про передачу (додаток 4), завіреними підписами, протягом не довше як одного року з часу їх репродукування направляються до НЦГРРУ за адресою: Інститут рослинництва ім. В.Я.Юр'єва НААН, Московський проспект, 142, м. Харків, 61060. Оригінали супровідних документів надсилаються разом із зразками. Передавач має вжити усіх заходів для того щоб насіння при перевезенні або пересилці не втратило кондиційних характеристик та не було змішане.

ДОДАТОК 1**Мінімально необхідні поля бази паспортних даних зразків колекції
для включення до загальнонаціональної бази даних генетичних ресурсів
рослин**

№ п/п	ЗМІСТ ПОЛЯ
1	УСТАНОВА ОРИГІНАТОР
2	НОМЕР РЕЄСТРАЦІЇ УСТАНОВИ
3	РІД
4	ВИД
5	ВНУТРІШНЬОВИДОВИЙ ТАКСОН
6	ЗВИЧАЙНА НАЗВА КУЛЬТУРИ
7	НАЗВА ЗРАЗКА (мовою оригіатора)
8	СТАТУС ЗРАЗКА (сорт, лінія, місцевий сорт, дика форма, тощо – за доданим дескриптором)
9	ЦИКЛ ЖИТТЯ (1 - однорічний, 2 – дворічний, 3 - багаторічний)
10	ТИП РОЗВИТКУ (1 - ярий, 2 – інтермедіальний, 3 - озимий,)
11	МЕТОД СТВОРЕННЯ
12	РОДОВІД (для селекційного та експериментального матеріалу)
13	ЦІННІСТЬ ЗРАЗКА
14	КРАЇНА ПОХОДЖЕННЯ (повна назва або трилітерний код)
15	РЕГІОН (ОБЛАСТЬ) ПОХОДЖЕННЯ
16	УСТАНОВА ДОНОР (для зразка, одержаного з іншої установи)
17	НОМЕР ЗРАЗКА, НАДАНИЙ ДОНОРОМ (якщо одержаний з іншої установи)
18	АВТОР АБО ЗБИРАЧ ЗРАЗКА
19	ДОСТУПНІСТЬ ЗРАЗКА за кодифікатором

Дескриптори полів бази паспортних даних

<p>8 Статус зразка</p> <p>100) Дикий 110) Природний 120) Напівприродний/Дикий</p> <p>200) Бур'ян</p> <p>300) Місцевий/Стародавній сорт</p> <p>400) Селекційний/Дослідницький матеріал</p> <p> 410) Селекційний матеріал</p> <p> 411) Синтетична популяція</p> <p> 412) Гібрид</p> <p> 413) Маточний матеріал/Основна популяція</p> <p> 414) Інцухт-лінія</p> <p> 415) Популяція, що розщеплюється</p> <p> 416) Селекційна лінія</p> <p>420) Генетичне джерело</p> <p> 421) Мутант</p> <p> 422) Генетична лінія</p> <p> 423) Поліплоїд</p> <p>500) Селекційний сорт</p> <p> 999) Інші (вказати в полі REMARKS)</p>	<p>11 Метод створення</p> <p>Кодується одним або декількома цифровими символами, відокремленими крапкою з комою без пробілу:</p> <p>1 - створення та підтримання популяції;</p> <p>2 - масовий добір;</p> <p>3 - індивідуальний добір;</p> <p>4 - гібридизація;</p> <p>5 - створення гібриду;</p> <p>6 - інцухт;</p> <p>7 - мутагенез;</p> <p>8 - поліплоїдія;</p> <p>9 - інші методи (вказати в полі REMARKS).</p> <hr/> <p>19 Доступність зразка</p> <p>1 - вільний;</p> <p>2 - обмежений (лише для наукових та навчальних цілей, без права використання як вихідний матеріал у селекції);</p> <p>3 - по обміну, умови якого визначені автором та генбанком;</p> <p>4 - на умовах автора (співавторство в комерційних сортах, у науковій продукції; матеріальна винагорода та ін.);</p> <p>5 - на умовах генбанку;</p> <p>8 - запатентовано</p>
---	---

ДОДАТОК 2

Кількість насіння зразків генофонду рослин, які передаються у Національне сховище

Група культур, культура	Маса
Зернові:	
Пшениця, жито, тритикале, ячмінь, овес – сорти	350
Пшениця, жито, тритикале, ячмінь, овес – лінії	100-200
Кукурудза:	
крупнонасінні форми, сорти-популяції	700
дрібнонасінні форми, сорти-популяції	350
самозапильні лінії	100-250
Круп'яні:	
просо	20-40
гречка	100-300
рис	100-150
сорго	30-40
Зернові бобові:	
горох, соя, чина, нут, квасоля (<i>P. vulgaris</i> та інші форми з середнім боби, квасоля (<i>P. coccineus</i> та інші крупнонасінні форми)	200-350
сочевиця	200-350
Олійні, ефіроолійні та лікарські:	
крупнонасінні – рицина та ін.	60-100
соняшник	300-400
середньо насінні – самозапильні лінії соняшнику, сафлор та ін.	200-300
дрібнонасіння (ріпак, гірчиця, мак, нагідки та ін.)	50-100
дуже дрібнонасінні (ромашка, козлятник, алтей, шавлія та ін.)	20-40
Технічні:	
цукрові та кормові буряки, коноплі	5-10
льон, кенаф	200-300
цикорій	40
Овочеві та баштанні:	
дуже крупнонасінні (гарбуз, камбуз та ін.)	15
крупнонасінні (кавуни, дині, кабачки, патисони та ін.)	200-300
середньо насінні (столові буряки, огірки та ін.)	100-250
дрібнонасінні перехреснозапильні (капуста, ріпа, редька, редис, пастернак, шпинат, ревен, петрушка, салат, кріп та ін.)	100-150
дрібнонасінні самозапильні (помідори, перець, баклажани)	30-40
Кормові:	
люпин самозапильний	5-10
люпин перехреснозапильний	200-300
горошок (вика)	400-500
могар, чумиза, пайза	60-100
	10

бобові трави (конюшина, люцерна та ін.)	15-25
злакові трави (тимофіївка, костриця, грястиця, райграс, пирій, стоколос та ін.)	10-20
інші кормові (щириця, борщівник, мальва, фацелія та ін.)	5-10
Квіткові:	
крупно насінні	15-30
середньо насінні	10-15
дрібнонасінні	5-10

ПРОТОКОЛ

передання зразків насіння генофонду рослин до
Національного сховища України

Від

(установа, підрозділ)

1.	Культура	_____	
2.	Вид, різновид	_____	
3.	Кількість зразків	_____	
4.	Рік урожаю	_____	
5.	Спосіб збирання(необхідне підкреслити)		
5.1.	пряме комбайнування:	<i>так,</i>	<i>ні</i>
5.2.	роздільне збирання з обмолотом:	<i>вручну, молотаркою, комбайном</i>	
6.	Післязбиральне сортування насіння		
6.1.	повітряним поток	<i>так,</i>	<i>ні</i>
6.2.	на ситі розміром	_____	
6.3.	Іншим способом	_____	
7.	Спосіб одержання насіння у перехреснозапильних культур (необхідне підкреслити або зазначити)		
	<i>вільне запилення, примусове групове запилення, інцухт,</i>		
	Інше	_____	
8.	Дата передачі	_____	
Передав:	_____		
	П.І.Б., посада		
Прийняв:	_____		
	П.І.Б., посада		
Керівник Національного центру генетичних ресурсів рослин України _____			